

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GERARDA HOGANA
přednesené dne 12. listopadu 2019¹

Věc C-535/18

**IL,
JK,
KJ,
LI,
NG,
MH,
OF,
PE,
dědicové QD, sestávající z RC a SB,
TA,
UZ,
VY,
WX
proti
Land Nordrhein-Westfalen**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo)]

„Řízení o předběžné otázce – Životní prostředí – Směrnice 2011/92/EU – Posuzování vlivů na životní prostředí – Směrnice 2000/60/ES – Činnost Evropské unie v oblasti vodní politiky – Právo podat opravný prostředek v případě procesních vad – Vnitrostátní předpisy omezující právo podat opravný prostředek v případě procesních vad“

I. Úvod

1. Za jakých okolností může občan jako soukromá osoba napadnout platnost správního rozhodnutí o povolení velkého projektu v oblasti silniční dopravy z toho důvodu, že nebyly splněny požadavky unijních právních předpisů v oblasti životního prostředí? To je jedna ze zásadních otázek vznášených touto žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Týká se výkladu článků 6 a 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (dále jen „směrnice EIA“)² a čl. 4 odst. 1 písm. a) bodů i) až iii) a písm. b) bodu i) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále jen „rámcová směrnice o vodě“ nebo „RSV“)³.

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Úř. věst. 2012, L 26, s. 1.

3 – Úř. věst. 2000, L 327, s. 1; Zvl. vyd. 15/05, s. 275.

2. Tato žádost byla předložena v souvislosti s řízením vedeným mezi soukromými osobami (dále jen „žalobci“) a Land Nordrhein-Westfalen (Spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, Německo), které se týká rozhodnutí Bezirksregierung Detmold (krajský úřad v Detmoldu, Německo), jímž byl schválen plán nové výstavby dálnice A 33/spolkové silnice B 61, křižovatky Ummeln.

3. Otázky položené předkládajícím soudem opět vyžadují, aby se Soudní dvůr zabýval nejen rozsahem práva občanů podat opravný prostředek v záležitostech týkajících se životního prostředí, ale i dalšími otázkami, které se dotýkají hmotného práva Unie v oblasti životního prostředí, zejména pojmu toho, co představuje zhoršení stavu vodního útvaru ve smyslu rámcové směrnice o vodě.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

1. Směrnice EIA

4. Článek 6 směrnice EIA stanoví:

„1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby orgány, kterých by se záměr mohl týkat, měly vzhledem ke své zvláštní působnosti v otázkách životního prostředí možnost vyjádřit své stanovisko k informacím poskytnutým oznamovatelem a k žádosti o povolení. Za tímto účelem členské státy určí orgány, s nimiž je třeba záměr projednat, buď obecně, nebo v jednotlivých případech. Těmto orgánům musí být předány informace shromážděné podle článku 5. Podrobné podmínky týkající se projednání stanoví členské státy.

2. Následující informace musí být sděleny veřejnosti v počátečním stádiu rozhodovacích řízení pro oblast životního prostředí podle čl. 2 odst. 2 a nejpozději, jakmile je možné tyto informace rozumně poskytnout, a to buď prostřednictvím veřejného oznámení, nebo jinými vhodnými prostředky jako například elektronickými médii, jsou-li k dispozici:

- a) žádost o povolení;
- b) skutečnost, že záměr podléhá posouzení vlivů na životní prostředí, a případně také skutečnost, že se na něj vztahuje článek 7;
- c) údaje o příslušných orgánech odpovědných za vydávání rozhodnutí, o orgánech, od kterých je možné obdržet příslušné informace, a o orgánech, na které se lze obracet s připomínkami či dotazy, a také údaje o lhůtách pro podávání připomínek či dotazů;
- d) povaha možných rozhodnutí nebo návrh rozhodnutí, je-li k dispozici;
- e) údaj o dostupnosti informací shromážděných podle článku 5;
- f) informace o tom, kdy, kde a jakým způsobem budou příslušné informace zpřístupněny;
- g) podrobné podmínky účasti veřejnosti stanovené podle odstavce 5 tohoto článku.

3. Členské státy zajistí, aby dotčené veřejnosti byly v přiměřených lhůtách zpřístupněny tyto informace:

- a) veškeré informace shromážděné podle článku 5;

- b) v souladu s vnitrostátními právními předpisy hlavní zprávy a doporučení adresované příslušnému orgánu nebo orgánům v době, kdy je dotčená veřejnost informována v souladu s odstavcem 2 tohoto článku;
- c) v souladu s ustanoveními směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí [a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. 2003, L 41, s. 26; Zvl. vyd. 15/07, s. 375)] informace neuvedené v odstavci 2 tohoto článku, které jsou významné pro rozhodnutí podle článku 8 této směrnice a které jsou dostupné až po informování dotčené veřejnosti podle odstavce 2 tohoto článku.

4. Dotčená veřejnost musí dostat včasné a účinné možnosti účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2 a musí mít za tím účelem právo vyjádřit své připomínky a stanoviska příslušnému orgánu nebo orgánům v době, kdy jsou všechny možnosti ještě otevřené, tedy před učiněním rozhodnutí o žádosti o povolení.

5. Podrobné podmínky informování veřejnosti (například formou vývěsek v určité oblasti nebo oznámeními v místním tisku) a konzultací s dotčenou veřejností (například písemným vyjádřením nebo veřejnou anketou) stanoví členské státy.

6. Pro jednotlivé fáze se stanoví přiměřené lhůty tak, aby bylo dost času na informování veřejnosti a aby dotčená veřejnost měla dost času na přípravu a účinnou účast na rozhodování ve věcech životního prostředí podle ustanovení tohoto článku.“

5. Článek 11 odst. 1 směrnice EIA stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v souladu s příslušnými předpisy vnitrostátního práva příslušníci dotčené veřejnosti, kteří:

a) mají dostatečný zájem; nebo

b) namítají porušování práva v případech, kdy to správní řád členského státu požaduje jako podmínku,

měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem a mohli tak napadat hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.“

2. Rámcová směrnice o vodě

6. Definice „stavu povrchových vod“ a „stavu podzemních vod“ jsou obsaženy v čl. 2 odst. 17 a 19 RSV. Pro účely rámcové směrnice o vodě se „stavem povrchových vod“ rozumí „obecné vyjádření stavu útvaru povrchové vody určené buď ekologickým, nebo chemickým stavem, podle toho, který je horší“, a „stavem podzemních vod“ pak „obecné vyjádření stavu útvaru podzemní vody určené buď ekologickým, nebo chemickým stavem, podle toho, který je horší“.

7. Podle čl. 2 odst. 25 RSV se „dobrým chemickým stavem podzemních vod“ rozumí chemický stav útvaru podzemní vody, který splňuje všechny podmínky stanovené v tabulce 2.3.2 přílohy V této směrnice.

8. Článek 4 RSV, nadepsaný „Environmentální cíle“, stanoví:

„1. Při uskutečňování programů opatření uvedených v plánech povodí:

a) pro povrchové vody

- i) členské státy provedou potřebná opatření k zamezení zhoršení stavu všech útvarů povrchových vod s výhradou uplatnění odstavců 6 a 7 a aniž je dotčen odstavec 8;
- ii) členské státy zajistí ochranu, zlepšení stavu a obnovu všech útvarů povrchových vod, s ohledem na ustanovení bodu iii) pro umělé a silně ovlivněné vodní útvary, s cílem dosáhnout dobrého stavu povrchových vod nejpozději do 15 let ode dne vstupu této směrnice v platnost, v souladu s ustanoveními podle přílohy V, s výhradou prodloužení lhůty podle odstavce 4 a uplatnění odstavců 5, 6 a 7 a aniž je dotčen odstavec 8;
- iii) členské státy zajistí ochranu a zlepšení stavu všech umělých a silně ovlivněných vodních útvarů s cílem dosáhnout dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu povrchových vod nejpozději do 15 let ode dne vstupu této směrnice v platnost, v souladu s ustanoveními podle přílohy V, s výhradou prodloužení lhůty podle odstavce 4 a uplatnění odstavců 5, 6 a 7 a aniž je dotčen odstavec 8;

[...]

b) pro podzemní vody

- i) členské státy provedou nezbytná opatření k zamezení nebo omezení vstupů znečišťujících látek do podzemních vod a k zamezení zhoršení stavu všech útvarů podzemních vod s výhradou uplatnění odstavců 6 a 7 a aniž je dotčen odstavec 8 tohoto článku a s výhradou uplatnění čl. 11 odst. 3 písm. j);
- ii) členské státy zajistí ochranu, zlepšení stavu a obnovu všech útvarů podzemních vod a zajišťují vyvážený stav mezi odběrem podzemních vod a jejich doplňováním s cílem dosáhnout dobrého stavu podzemních vod nejpozději do 15 let ode dne vstupu této směrnice v platnost, v souladu s přílohou V, s výhradou prodloužení lhůty podle odstavce 4 a uplatnění odstavců 5, 6 a 7, aniž je dotčen odstavec 8 tohoto článku a s výhradou čl. 11 odst. 3 písm. j);
- iii) členské státy provedou za účelem účinného snížení znečišťování podzemních vod nezbytná opatření k tomu, aby zvrátily jakýkoli významný a trvající vzestupný trend koncentrace jakékoli znečišťující látky jako důsledku dopadů lidské činnosti.

[...]“

B. Německé právo

9. Ustanovení § 4 Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz, ve znění zveřejněném dne 23. srpna 2017 (zákon o opravných prostředcích v otázkách ochrany životního prostředí, dále jen „UmwRG“), stanoví:

„1) Zrušení rozhodnutí o zákonnosti/přípustnosti záměru podle bodů 1 až 2b první věty § 1 odst. 1 je možno požadovat, pokud:

1. a) posouzení vlivů na životní prostředí nebo

b) předběžné individuální zhodnocení potřeby provedení posouzení vlivů na životní prostředí,

vyžadované na základě ustanovení zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (UPVG)[...], nebylo včas provedeno a toto opomenutí nebylo následně napraveno.

2. požadovaná účast veřejnosti ve smyslu § 18 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (UPVG) nebo ve smyslu § 10 spolkového zákona o ochraně proti imisím nebyla včas zajištěna a toto opomenutí nebylo následně napraveno, nebo
3. řízení trpí jinou procesní vadou, která
  - a) nebyla napravena/zhojena,
  - b) je svou povahou a závažností srovnatelná s případy uvedenými v bodech 1 a 2; a
  - c) odňala dotčené veřejnosti zákonem stanovenou možnost účastnit se rozhodovacího procesu; tato účast na rozhodovacím procesu zahrnuje přístup k dokumentům, které musí být veřejnosti poskytnuty k projednání.

Předběžné individuální zhodnocení potřeby posouzení vlivů na životní prostředí, které bylo provedeno, ale nespĺňuje požadavky druhé vĕty § 5 odst. 3 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (UPVG), bude považováno za předběžné posouzení, které nebylo provedeno ve smyslu první vĕty bodu 1 písm. b).

1a) Ustanovení § 46 zákona o správním řízení (VwVfG) se použije na procesní vady, na které se nevztahuje odst. 1. Pokud soud není schopen určit, zda procesní vada ve smyslu vĕty první ovlivnila rozhodnutí ohledně této záležitosti, má se za to, že tomu tak bylo.

1b) Porušení procesních pravidel povede ke zrušení rozhodnutí podle bodů 1 až 2b nebo 5 první vĕty § 1 odst. 1 pouze v případě, že je nelze napravit/zhojit změnou tohoto rozhodnutí nebo provedením doplňujícího řízení. Tím nejsou dotčena následující ustanovení

1. § 45 odst. 2 zákona o správním řízení (VwVfG) a
2. § 75 odst. 1a zákona o správním řízení (VwVfG) a jiné relevantní právní předpisy o zachování plánů.

Soud může na návrh nařídít odročení jednání, dokud nebudou procesní vady ve smyslu odst. 1 a 1a napraveny/zhojeny, pokud takové odročení přispĕje ke koncentraci řízení.

2) [...]

3) Odstavce 1 až 2 se použijí na prostředky nápravy uplatněné

1. osobami ve smyslu § 61 bodu 1 soudního řádu správního (VwGO) a spolky ve smyslu § 61 bodu 2 soudního řádu správního (VwGO) a
2. spolky, které splňují požadavky stanovené v § 3 odst. 1 nebo § 2 odst. 2.

Bod 3 první vĕty prvního odstavce se použije na prostředky nápravy uplatněné osobami a spolky podle bodu 1 první vĕty s výhradou, že zrušení rozhodnutí lze požadovat pouze v případě, že procesní vada odňala dotyčnému účastníkovi zákonem stanovenou možnost účastnit se rozhodovacího procesu.

4) Ustanovení § 1 až 2 se obdobně použijí na prostředky nápravy uplatněné spolky podle bodu 2 první vĕty třetího pododstavce proti rozhodnutím podle bodu 4 první vĕty § 1 odst. 1[...]"

III. Skutkové okolnosti věci v původním řízení

10. Rozhodnutím ze dne 27. září 2016 schválil Bezirksregierung Detmold (krajský úřad v Detmoldu, Německo, dále jen „schvalovací orgán“) na žádost Landesbetrieb Straßenbau Nordrhein-Westfalen (zemská správa silnic Severního Porýní-Vestfálska, dále jen „předkladatel projektu“) plán nové výstavby dálnice A 33/spolkové silnice B 61, křižovatky Ummeln. Dotčený schválený úsek je dlouhý přibližně 3,7 kilometru.

11. Tímto rozhodnutím bylo předkladateli projektu rovněž povoleno vypouštět srážkovou vodu tekoucí po povrchu vozovek do tří vodních útvarů nebo do podzemních vod. Toto rozhodnutí ovšem taktéž zakotvilo velké množství doplňkových ustanovení, jejichž cílem bylo zajistit kvalitu vody, a to jak pokud jde o vsakování do povrchových vod, tak pokud jde o vsakování do podzemních vod.

12. Plánovací dokumentace byla veřejnosti zpřístupněna v době od 30. srpna do 29. září 2010. Dokumenty týkající se dopravy, ochrany druhů a volně žijících živočichů byly zmíněny v oznámení vydaném před veřejným vyvěšením. V případě dokumentů týkajících se ochrany před hlukem a plánovaného odvodnění tomu tak nebylo. A právě absence této dokumentace vyvolala námitky ze strany veřejnosti. Předběžné jednání se konalo ve dnech 10. a 11. dubna 2013.

13. S přihlédnutím k výsledkům konzultací a námitkám vodohospodářského orgánu rozhodl předkladatel projektu o provedení řady změn plánovací dokumentace, zejména pokud jde o odtok srážkové vody. Následně vyhotovil „titulní stranu“ s výčtem předložených dokumentů a uvedením případných změn v nich provedených. Ačkoli byly nyní zmíněny dva dokumenty týkající se provozu a úrovně hluku, nebyly v tomto výčtu zahrnuty žádné technické studie o odvodnění. V průběhu další nové konzultace, která se konala v období od 19. května do 18. června 2014, pak byly vzneseny další veřejné námitky.

14. Za těchto okolností žalobci – z nichž některým hrozí nebezpečí vyvlastnění jejich soukromého majetku a jiní mají domovní studnu pro své vlastní soukromé zásobování pitnou vodou a obávají se, že by mohlo dojít ke znečištění jejich zdroje – podali proti rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace opravný prostředek k Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo).

15. Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) poukazuje na skutečnost, že nebylo provedeno žádné zdokumentované posouzení vodních útvarů za účelem zajištění toho, že budou splněny požadavky na ochranu vod. Rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace pouze stručně uvádí, že dotčený projekt patrně nezpůsobí zhoršení stavu útvaru povrchové vody ani zhoršení útvaru podzemní vody. Teprve v průběhu soudního řízení poskytl schvalovací orgán technickou zprávu o 48 stranách popisující dotčené vodní útvary a dopad projektu na jejich kvalitu, aniž by tuto zprávu formálně připojil k napadenému rozhodnutí.

16. Ve věci samé se předkládající soud zaprvé domnívá, že veřejnost nebyla během konzultací vedených ohledně daného projektu dostatečně informována o jeho vlivech na životní prostředí. Podotýká však, že podle vnitrostátního práva se takové procesní vady může dovolávat pouze jednotlivec a tato vada může vést ke zrušení rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace pouze tehdy, pokud byla možnost účastnit se rozhodovacího procesu odňata jemu samotnému. I pokud procesní vada v projednávané věci neovlivnila dle názoru předkládajícího soudu výsledek rozhodnutí, soud zdůrazňuje, že jediným rozhodujícím faktorem v případě opravného prostředku podaného jednotlivcem je to, zda byla tomuto jednotlivci odňata tato možnost účastnit se rozhodovacího procesu. Předkládající soud má však za to, že vnitrostátní právní předpisy by se takovouto úpravou podmínek přípustnosti opravných prostředků podávaných jednotlivci nedostaly do rozporu s cílem směrnice EIA, kterým je poskytnout dotčené veřejnosti široký přístup k právní ochraně.

17. Předkládající soud si následně klade otázku, zda je či není možné posouzení týkající se zákazu zhoršování útvarů povrchových vod provádět a zajistit jeho ověřitelnost prostřednictvím příslušné dokumentace teprve po přijetí rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace.

18. Dále se předkládající soud domnívá, že zákaz zhoršování vodních útvarů se vztahuje nejen na povrchové, ale rovněž i na podzemní vody, takže před schválením projektu musí být posuzován i stav podzemních vod. Klade si však otázky ohledně kritérií, která je potřeba brát v úvahu při určování, zda dochází ke zhoršování chemického stavu útvaru podzemních vod, neboť rámcová směrnice o vodě v tomto případě rozlišuje pouze mezi dobrým a špatným stavem.

19. Závěrem předkládající soud uvádí, že povinnost zamezit zhoršování vodních útvarů a požadavek na jejich zlepšování zmíněný v článku 4 RSV neznamenaají, navzdory závazné povaze tohoto ustanovení, že je přípustné, aby rozhodnutí porušující tyto povinnosti napadala kterákoli osoba z řad veřejnosti dotčené určitým projektem namítající porušení jejího práva.

IV. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a řízení před Soudním dvorem

20. Za těchto okolností se Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) rozhodnutím ze dne 25. dubna 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 16. srpna 2018, rozhodl řízení přerušit a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 11 odst. 1 písm. b) [směrnice EIA] vykládán v tom smyslu, že je s ním slučitelné ustanovení vnitrostátního práva, podle něhož je žalobce, který není státem uznaným spolkem na ochranu životního prostředí, oprávněn požadovat zrušení rozhodnutí z důvodu procesní vady jen tehdy, pokud tato procesní vada odňala zákonem zakotvenou možnost účastnit se rozhodovacího procesu přímo jemu samému?
- 2) a) Musí být čl. 4 odst. 1 písm. a) body i) až iii) [rámcové směrnice o vodě] vykládán v tom smyslu, že obsahuje nejen hmotně právní kritérium přezkumu, nýbrž i požadavky kladené na schvalovací správní řízení?
- 2) b) V případě kladné odpovědi na otázku a): Musí se účast veřejnosti podle článku 6 směrnice EIA vždy povinně vztahovat na dokumentaci vodoprávního posouzení ve výše uvedeném smyslu, nebo je přípustné rozlišování podle doby vyhotovení této dokumentace a její složitosti?
- 3) Musí být pojem ‚zhoršení stavu útvaru podzemních vod‘, který je uveden v čl. 4 odst. 1 písm. b) bodě i) rámcové směrnice o vodě, vykládán v tom smyslu, že ke zhoršení chemického stavu útvaru podzemních vod dojde, jakmile je v souvislosti s projektem překročena alespoň jedna norma environmentální kvality pro daný ukazatel, a bez ohledu na tuto okolnost v případě, že je pro znečišťující látku již překročena relevantní prahová hodnota, představuje zhoršení každé další (měřitelné) zvýšení koncentrace?
- 4) a) Musí být článek 4 rámcové směrnice o vodě – s ohledem na svůj závazný účinek (článek 288 SFEU) a na záruku účinné právní ochrany (článek 19 SEU) – vykládán v tom smyslu, že se všichni příslušníci veřejnosti dotčené daným projektem, kteří tvrdí, že jsou schválením tohoto projektu dotčeni ve svých právech, mohou soudní cestou dovolávat porušení vodoprávního zákazu zhoršení, resp. povinnosti zlepšení?
- 4) b) V případě záporné odpovědi na otázku a): Musí být článek 4 rámcové směrnice o vodě – s ohledem na svůj účel – vykládán v tom smyslu, že v každém případě ti žalobci, kteří mají v blízkosti plánované trasy silnice domovní studny pro individuální zásobování vodou, jsou oprávněni uplatnit porušení vodoprávního zákazu zhoršení, resp. povinnosti zlepšení soudní cestou?“

21. Písemná vyjádření předložili žalobci, polská vláda a Evropská komise. Žalobci a Komise přednesli ústní vyjádření před Soudním dvorem na jednání konaném dne 19. září 2019. Nemohu však nezmínit, že ani Spolková země Severní Porýní-Vestfálsko, ani Spolková republika Německo, nepovažovaly za vhodné předložit písemná vyjádření či se účastnit jednání ve věci, přičemž takovýto přístup považují za poněkud nešťastný. Vzhledem k tomu, že se projednávána věc týká výkladu poměrně složitých ustanovení německého správního práva a práva životního prostředí, bylo by možná lepší, pokud by Soudní dvůr měl k dispozici vyjádření od těchto dvou subjektů, kdy jeden z nich je odpovědný za dotčený návrh a druhý za vypracování příslušných právních předpisů.

V. Analýza

A. K první otázce

22. Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice EIA musí být vykládán v tom smyslu, že je s ním slučitelné ustanovení vnitrostátního práva, podle něhož je žalobce, který není státem uznaným spolkem na ochranu životního prostředí, oprávněn požadovat zrušení rozhodnutí z důvodu procesní vady jen tehdy, pokud tato procesní vada odňala zákonem zakotvenou možnost účastnit se rozhodovacího procesu přímo jemu samému.

1. K historickým souvislostem čl. 11 odst. 1 směrnice EIA a jeho výkladu

23. Článek 11 odst. 1 směrnice EIA stanoví, že členské státy zajistí, aby příslušníci dotčené veřejnosti, kteří mají dostatečný zájem na podání žaloby nebo namítají porušování práva, měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem, a mohli tak napadat hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.

24. Toto ustanovení odpovídá článku 10a směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí⁴, který pak v základních rysech odpovídal čl. 9 odst. 2 Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, která byla podepsána v Aarhusu dne 25. června 1998 a schválena jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005⁵ (dále jen „Aarhuská úmluva“). Je zřejmé, že článek 10a byl do směrnice 85/337 vložen společně s dalšími ustanoveními směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 o účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů týkajících se životního prostředí a o změně směrnic Rady 85/337 a 96/61/ES, pokud jde o účast veřejnosti a přístup k právní ochraně⁶, a to s cílem uvést unijní právo do souladu s požadavky Aarhuské úmluvy⁷. Je rovněž nesporné, že tato úmluva je nedílnou součástí unijního právního řádu⁸.

25. V těchto souvislostech již Soudní dvůr na jedné straně rozhodl, že přezkum legality rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti, které spadají do rozsahu působnosti směrnice EIA, je přezkumem, ke kterému si zákonodárce Evropské unie v souladu s cíli Aarhuské úmluvy přál připojit příslušníky dotčené veřejnosti, kteří mají dostatečný zájem nebo namítají porušování práva, aby přispěl k zachování, ochraně a zlepšování kvality životního prostředí a k ochraně lidského zdraví⁹, a na druhé straně

4 – Úř. věst. 1985, L 175, s. 40; Zvl. vyd. 15/01, s. 248.

5 – Úř. věst. 2005, L 124, s. 1.

6 – Úř. věst. 2003, L 156, s. 17; Zvl. vyd. 15/07, s. 466.

7 – V tomto smyslu viz bod 5 odůvodnění směrnice 2003/35 a rozsudek ze dne 11. dubna 2013, Edwards a Pallikaropoulos (C-260/11, EU:C:2013:221, bod 26).

8 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. listopadu 2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK (C-243/15, EU:C:2016:838, bod 45).

9 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2013, Gemeinde Altrip a další (C-72/12, EU:C:2013:712, bod 28).

konstatoval, že když členský stát stanoví pravidla procesního práva použitelná na žaloby podle čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy, pak musí být na tento členský stát pohlíženo tak, že provádí povinnosti vyplývající z uvedeného článku. Na tento členský stát musí být tudíž nahlíženo tak, že uplatňuje unijní právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), takže jsou použitelná ustanovení Listiny¹⁰.

26. Za těchto okolností je zřejmé, jak již Soudní dvůr rozhodl, že „toto ustanovení [tj. čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy] ve spojení s článkem 47 Listiny ukládá členským státům povinnost zajistit účinnou soudní ochranu práv přiznaných unijním právem, včetně ustanoveními práva životního prostředí“¹¹.

27. Přestože tedy členské státy disponují širokým prostorem pro uvážení, určit, co představuje „dostatečný zájem“ nebo „porušování práva“, ustanovení článku 11 směrnice EIA týkající se práva příslušníků veřejnosti dotčené rozhodnutími, akty nebo nečinností spadajících do rozsahu působnosti této směrnice podat žalobu na zrušení nelze vykládat restriktivně¹² ani takovým způsobem, který popírá podstatu práva stěžovatele na účinnou soudní ochranu.

28. Ze samotného znění čl. 11 odst. 3 směrnice EIA, jakož i z čl. 9 odst. 2 druhého pododstavce Aarhuské úmluvy vyplývá, že uvedený prostor pro uvážení členských států je omezen dosažením cíle, kterým je poskytnout dotčené veřejnosti široký přístup k právní ochraně¹³.

2. K použitelnosti článku 11 směrnice EIA v projednávané věci

29. V projednávané věci vnitrostátní právní úprava podmiňuje zrušení rozhodnutí tím, že dotčená procesní vada vedla k tomu, že dotčenému účastníkovi byla odňata možnost skutečně se účastnit rozhodovacího procesu zákonem stanoveným způsobem. Vystává tedy otázka, zda je tato podmínka sama o sobě v souladu s požadavky článku 11 směrnice EIA.

30. V tomto ohledu je potřeba připomenout, že požadavkem na to, aby členské státy zajistily, že příslušníci dotčené veřejnosti budou mít možnost napadnout žalobou hmotnou nebo procesní zákonnost rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti, které spadají do rozsahu působnosti směrnice EIA, unijní normotvůrce nezamýšlel omezit důvody, jež mohou být na podporu takové žaloby uplatňovány¹⁴. Stejně jako unijní zákonodárce „neměl v úmyslu vázat možnost uplatnit procesní vadu na podmínku, že má vliv na vyznění napadeného konečného rozhodnutí“¹⁵, lze ze znění a účelu článku 11 směrnice EIA – který zaručuje široký přístup k právní ochraně v oblasti ochrany životního prostředí – rovněž vyvodit, že unijní normotvůrce nebyl ochoten omezit právo jednotlivce napadnout rozhodnutí v oblasti životního prostředí pouze na tuto konkrétní kategorii případů, kdy z důvodu procesní vady byl žalobce zbaven zákonem stanoveného práva účastnit se celého rozhodovacího procesu.

10 – V tomto smyslu viz směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102) (dále jen „směrnice o stanovištích“), rozsudek ze dne 8. března 2011, Lesoochranárske zoskupenie (C-240/09, EU:C:2011:125, bod 52), jakož i, ve vztahu k rámcové směrnici o vodě, rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 44).

11 – Rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 45).

12 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. dubna 2015, Gruber (C-570/13, EU:C:2015:231, body 38 a 40).

13 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. dubna 2015, Gruber (C-570/13, EU:C:2015:231, bod 39).

14 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. května 2011, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, bod 37); ze dne 7. listopadu 2013, Gemeinde Altrip a další (C-72/12, EU:C:2013:712, body 36 a 47), a ze dne 15. října 2015, Komise v. Německo (C-137/14, EU:C:2015:683, body 47, 58 a 77).

15 – Rozsudek ze dne 7. listopadu 2013, Gemeinde Altrip a další (C-72/12, EU:C:2013:712, bod 47).

31. Naopak, jak již Soudní dvůr rozhodl ve svém rozsudku ve věci Gemeinde Altrip a další, „jelikož je předmětem této směrnice zejména stanovit procesní záruky umožňující jednotlivci být lépe informován a veřejnosti účastnit se posuzování vlivů veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí, má kontrola dodržení procesních pravidel v této oblasti zvláštní důležitost. V souladu s cílem poskytnout dotčené veřejnosti široký přístup k právní ochraně musí tedy tato veřejnost v zásadě mít možnost *uplatnit jakoukoliv procesní vadu* na podporu žaloby, která napadá legalitu rozhodnutí, kterých se uvedená směrnice týká“¹⁶.

32. Tak je tomu zejména v případě samotných posouzení vlivů na životní prostředí, neboť tento zásadní aspekt ochrany životního prostředí by skutečně mohl být ohrožen, pokud by stavební projekty tohoto druhu měly být povoleny i v případě, že by nebylo provedeno posouzení, které by odpovídalo příslušným právním normám. Z toho tedy vyplývá, že účastník dotčený rozhodnutím o vydání povolení k výstavbě musí mít právo podat stížnost na jakoukoli relevantní procesní vadu týkající se tohoto správního rozhodnutí, ledaže by příslušné orgány předložily důkazy o tom, že napadené rozhodnutí by bez této procesní vady nebylo odlišné¹⁷.

33. Je samozřejmě pravda, že čl. 11 odst. 3 směrnice EIA – po vzoru ustanovení čl. 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy – jasně rozlišuje mezi situacemi jednotlivců na jedné straně a situacemi organizací na ochranu životního prostředí na straně druhé. Vnitrostátní zákonodárci jsou tedy v zásadě oprávněni v tomto ohledu stanovit, že jedinými právy, jejichž porušení se mohou dovolávat jednotlivci, kteří chtějí podat námítky proti stavebnímu projektu – jako je dálniční křižovatka v projednávané věci – jsou hmotněprávní subjektivní práva. Na druhou stranu takovéto vnitrostátní omezení nelze použít v případě žalob či návrhů podávaných organizacemi na ochranu životního prostředí¹⁸.

34. Jinými slovy, zatímco Aarhuská úmluva a směrnice EIA tak do určité míry zakotvují institut *actio popularis* v oblasti životního prostředí pro organizace na ochranu životního prostředí, v případě žalob či návrhů podávaných soukromými osobami se takového institutu výslovně zříkají. Je však potřeba opětovně podotknout, že ustanovení čl. 9 odst. 2 Aarhuské úmluvy musí být vykládáno ve spojení s článkem 47 Listiny, tedy že členské státy mají povinnost zajistit účinnou soudní ochranu práv priznaných unijním právem, včetně ustanovení práva životního prostředí¹⁹. Z toho následně vyplývá, že ustanovení článku 11 směrnice EIA, týkající se práva příslušníků veřejnosti dotčené rozhodnutími, akty nebo nečinností spadajících do rozsahu působnosti této směrnice podat žalobu, nelze vykládat restriktivně²⁰.

35. V této souvislosti je proto potřeba uznat, že procesní záruky zakotvené ve směrnici EIA – zejména záruky stanovené v článku 6 – musí být považovány za hmotněprávní subjektivní práva. Za těchto okolností by bylo přípustné, pokud by vnitrostátní norma po jednotlivcích požadovala, aby prokázali, že jim byla odňata alespoň jedna z těchto procesních záruk – jako například přístup k relevantním dokumentům – jinak nebudou moci žalovat na zrušení rozhodnutí, aktu nebo nečinnosti, které spadají do rozsahu působnosti této směrnice. Na takový požadavek by bylo možno nahlížet jako na požadavek sloužící významným zájmům souvisejícím s účinným a řádným výkonem spravedlnosti, a zejména zajišťujícím to, aby žaloby na neplatnost podávali jednotlivci, kteří byli nějakým způsobem dotčeni tvrzeným porušením nebo takové situaci čelí.

16 – Rozsudek ze dne 7. listopadu 2013 (C-72/12, EU:C:2013:712, bod 48). Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

17 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2013, Gemeinde Altrip a další (C-72/12, EU:C:2013:712, body 49 až 53 a 57).

18 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. května 2011, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, bod 45), a ze dne 15. října 2015, Komise v. Německo (C-137/14, EU:C:2015:683, body 33 a 91).

19 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 45).

20 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. dubna 2015, Gruber (C-570/13, EU:C:2015:231, body 38 a 40).

36. Pokud by dotčené vnitrostátní právo jednoduše tento účinek mělo, pak by bylo v souladu se zněním čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice EIA, přičemž by současně zachovávalo cíl dané směrnice spočívající v zajištění širokého přístupu k právní ochraně. Pokud by však v důsledku dotčeného vnitrostátního práva bylo právo jednotlivce domáhat se zrušení rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti, které spadají do rozsahu působnosti této směrnice, podmíněno tím, že bylo tomuto jednotlivci odňato právo účastnit se *celého* rozhodovacího procesu – v důsledku skutečnosti, že procesní záruky stanovené ve směrnici EIA nebyly považovány za hmotněprávní subjektivní práva – jednalo by se o zcela odlišnou situaci. Podle mého názoru by taková situace představovala porušení čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice EIA, jelikož by těmto stěžovatelům odňala podstatu jejich práva na přístup k soudnímu řízení v záležitostech životního prostředí.

37. Tento závěr je rovněž v souladu s požadavky článku 47 a čl. 52 odst. 1 Listiny²¹. Jak jsem právě uvedl ve vztahu ke směrnici EIA, obecný požadavek, aby byl jednotlivec dotčen procesní vadou, kterou napadá, dozajista slouží zájmům všeobecného výkonu spravedlnosti a nepřekračuje meze toho, co je k ochraně tohoto cíle nezbytné. Takový požadavek by proto nemohl být považován za neslučitelný s požadavky článku 47 Listiny. Pokud má však vnitrostátní právo takový účinek, že omezuje právo namítat porušení *pouze* na ty případy, kdy může jednotlivec prokázat, že mu bylo odňato právo účasti na celém řízení, je takový požadavek excesivní a nepřiměřený. Ještě by bylo možno dodat, že by taková situace byla v rozporu s cílem zajistit smysluplnou ochranu životního prostředí způsobem předvídaným jak Aarhuskou úmluvou, tak směrnicí EIA. Z toho plyne, že jakékoli takové omezení vyplývající z vnitrostátní právní normy této povahy, takového druhu, který jsem právě zmínil, by nerespektovalo podstatu práva na účinnou právní ochranu uznaného článkem 47 Listiny.

3. Závěr k první otázce

38. S ohledem na výše uvedené úvahy proto zastávám názor, že čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice EIA nebrání ustanovení vnitrostátního práva, podle něhož je žalobce, který není státem uznaným spolkem na ochranu životního prostředí, oprávněn požadovat zrušení rozhodnutí, aktu nebo nečinnosti, které spadají do rozsahu působnosti této směrnice, z důvodu procesní vady jen tehdy, pokud tento jednotlivec prokáže, že přímo jemu samotnému byla odňata alespoň jedna z procesních záruk stanovených touto směrnicí, zejména záruk stanovených v článku 6. Naproti tomu čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice EIA brání ustanovení vnitrostátního práva, které podmiňuje právo jednotlivce domáhat se zrušení rozhodnutí, aktu nebo nečinnosti spadajících do rozsahu působnosti této směrnice tím, že mu bylo odňato právo účasti na rozhodovacím procesu z toho důvodu, že procesní záruky stanovené v této směrnici nejsou považovány za hmotněprávní subjektivní práva.

B. Ke druhé otázce

39. Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 1 písm. a) body i) až iii) rámcové směrnice o vodě musí být vykládán v tom smyslu, že neobsahuje pouze hmotněprávní kritéria přezkumu, nýbrž i požadavky kladené na schvalovací správní řízení v tom smyslu, že by bylo vyloučeno, aby posouzení týkající se zákazu zhoršování vodních útvarů povrchových vod probíhalo a bylo ověřitelné prostřednictvím příslušné dokumentace teprve po přijetí rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace.

40. V případě kladné odpovědi předkládající soud dále žádá o zodpovězení otázky, zda se účast veřejnosti v souladu s článkem 6 směrnice EIA vždy vztahuje na dokumenty týkající se posouzení podle RSV, nebo zda je přípustné rozlišování s ohledem na okamžik vytvoření dokumentu a jeho složitost.

21 – Připomínám, že čl. 52 odst. 1 Listiny stanoví, že „[k]aždé omezení výkonu práv a svobod uznaných [Listinou] musí být stanoveno zákonem a respektovat podstatu těchto práv a svobod. Při dodržení zásady proporcionality mohou být omezení zavedena pouze tehdy, pokud jsou nezbytná a pokud skutečně odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého“.

41. Jak uvedl předkládající soud ve svém rozsudku, odpověď na tutéž otázku v rámci směrnice o stanovištích je jasná: podle znění čl. 6 odst. 3 této směrnice musí schválení plánu nebo projektu *předcházet* odpovídající posouzení důsledků tohoto plánu nebo projektu pro dotčenou lokalitu²². Náleží proto příslušným vnitrostátním orgánům, aby s přihlédnutím k výsledkům hodnocení důsledků projektu nebo plánu pro dotčenou lokalitu schválily tento projekt nebo plán *teprve* poté, co se *nejprve* ujistí, že nebude mít nepříznivý účinek na celistvost příslušné lokality²³.

42. Ačkoli rámcová směrnice o vodě neobsahuje naprosto stejné ustanovení, je potřeba podotknout, že zaprvé nedodržení požadavků uvedených v čl. 4 odst. 1 písm. a) bodech i) až iii) RSV, resp. v čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích má stejné důsledky; zadruhé první z těchto ustanovení sleduje stejné cíle, jako jsou ty, které Soudní dvůr převzal na podporu svého výkladu druhého z těchto ustanovení; zatřetí obě ustanovení sdílejí stejný obecný právní rámec i kontext životního prostředí.

43. Zaprvé, jak jsem již uvedl, podle směrnice o stanovištích platí, že existuje-li nejistota ohledně nepřítomnosti škodlivých účinků na celistvost zmíněné lokality spojených s plánem nebo projektem, musí příslušný vnitrostátní orgán zamítnout povolení plánu nebo projektu²⁴. Je rovněž zřejmé, že členské státy jsou podle čl. 4 odst. 1 písm. a) bodů i) až iii) RSV povinny – pokud není udělena výjimka – odmítnout schválení konkrétního projektu, pokud může vést ke zhoršení stavu útvaru povrchové vody nebo pokud ohrožuje dosažení dobrého stavu povrchových vod či dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu takových vod ke dni stanovenému touto směrnicí²⁵.

44. Zadruhé Soudní dvůr uvedl, že čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích „přispívá k dosažení cíle, který sledují opatření přijatá podle této směrnice, jež podle čl. 2 odst. 2 této směrnice spočívá v zachování nebo obnově příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť, druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, na nichž má zájem Unie, a obecnějšího cíle téže směrnice, kterým je zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí, pokud jde o lokality chráněné podle této směrnice“²⁶. Tyto dva cíle, konkrétní a obecný, sleduje i článek 4 RSV v oblasti ochrany vod. Podle Soudního dvora totiž toto ustanovení přispívá na jedné straně k naplnění hlavního cíle, který sledují opatření přijímaná na základě RSV a jež – jak vyplývá z článku 1 této směrnice ve spojení s body 11, 19, 27 a 34 odůvodnění uvedené směrnice – spočívá v zajištění ochrany životního prostředí, a na druhé straně zejména v udržení a zlepšení stavu vodního prostředí v Unii²⁷.

45. Zatřetí z ustálené judikatury plyne, že kritérium pro udělení povolení stanovené ve druhé větě čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích zahrnuje zásadu obezřetnosti, a usiluje tak o to, aby bylo zabráněno nepříznivému účinku na celistvost chráněných lokalit způsobenému zamýšlenými plány nebo projekty²⁸. Z tohoto důvodu povolí příslušné vnitrostátní orgány takovou činnost pouze za podmínky, že se ujistí, že tato činnost nebude mít škodlivé účinky na celistvost této lokality²⁹. To musí platit

22 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, EU:C:2004:482, bod 53), a ze dne 8. listopadu 2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK (C-243/15, EU:C:2016:838, bod 42).

23 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, EU:C:2004:482, bod 55).

24 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, EU:C:2004:482, body 55 a 57).

25 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 51), a ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 31).

26 – Rozsudek ze dne 8. listopadu 2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK (C-243/15, EU:C:2016:838, bod 43).

27 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 33).

28 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, EU:C:2004:482, bod 58); ze dne 11. dubna 2013, Sweetman a další (C-258/11, EU:C:2013:220, bod 41), a ze dne 17. dubna 2018, Komise v. Polsko (Forêt de Białowieża) (C-441/17, EU:C:2018:255, bod 118).

29 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, EU:C:2004:482, bod 59).

i pro čl. 4 odst. 1 rámcové směrnice o vodě, neboť tato směrnice vychází z článku 175 Smlouvy o ES (nyní článek 192 SFEU). Přispívá tak k dosažení cílů unijní politiky v oblasti životního prostředí, která je založena – jak výslovně požaduje čl. 191 odst. 2 SFEU (bývalý čl. 174 odst. 2 Smlouvy o ES) a jak je uvedeno v bodě 11 odůvodnění RSV – na zásadě obezřetnosti.

46. S ohledem na výše uvedené úvahy se domnívám, že čl. 4 odst. 1 písm. a) body i) až iii) rámcové směrnice o vodě musí být vykládán v tom smyslu, že nejenže zahrnuje hmotněprávní kritéria, ale že z něj kromě toho nutně vyplývá, že jakékoli posouzení nebo ověření těchto kritérií týkající se zákazu zhoršování útvarů povrchových vod musí předcházet přijetí rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace.

47. Dále lze podotknout, že tento výklad se odráží již v rozsudku ze dne 1. června 2017, Folk (C-529/15, EU:C:2017:419). Soudní dvůr totiž v uvedené věci rozhodl, že vnitrostátní soud není povinen sám zkoumat splnění podmínek stanovených v čl. 4 odst. 7 RSV – což umožňuje udělení povolení, přestože je pravděpodobné, že tento projekt bude mít nepříznivé účinky na vodu – a může se omezit na konstatování protiprávnosti napadeného aktu, pokud příslušný vnitrostátní orgán udělil povolení, aniž splnění těchto podmínek zkoumal³⁰. Především však Soudní dvůr konstatoval, že „[s]plnění podmínek vyjmenovaných v čl. 4 odst. 7 písm. a) až d) směrnice 2000/60 jsou totiž povinny kontrolovat před udělením povolení projektu vnitrostátní orgány příslušné k jeho udělení, čímž není dotčen případný soudní přezkum“³¹. Zásada obezřetnosti, z níž vychází RSV, tak nutně znamená, že povinnost předchozího posouzení plynoucí z čl. 4 odst. 7 dané směrnice se – aby bylo možno využít výjimky – rovněž použije na hlavní povinnost uvedenou v odstavci 1 tohoto článku.

48. Pokud jde o druhou část druhé otázky, a to v kontextu účasti veřejnosti stanovené v článku 6 směrnice EIA, nedomnívám se, že je přípustné rozlišovat v závislosti na časovém okamžiku vyhotovení dokumentace nebo na složitosti dokumentace, která je relevantní pro posouzení uložené rámcovou směrnicí o vodě.

49. Zprv je třeba mít na paměti, že k jakémukoli přezkumu legality rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti, který plyne ze směrnice EIA, by měli být dle úmyslu unijního normotvůrce v souladu s cíli Aarhuské úmluvy připojeni příslušníci dotčené veřejnosti, aby tento přezkum přispěl k zachování, ochraně a zlepšování kvality životního prostředí a k ochraně lidského zdraví³².

50. Zadruhé článek 6 směrnice EIA musí být vykládán ve světle požadavků článku 6 Aarhuské úmluvy, který provádí. Jak vysvětlila generální advokátka J. Kokott ve svém stanovisku ve spojených věcech Comune di Corridonia a další (C-196/16 a C-197/16, EU:C:2017:249), účast veřejnosti na rozhodování, která mohou mít významný vliv na životní prostředí, jež je v uvedeném článku stanovena, musí být zajištěna v počátečním stadiu rozhodování, *kdy jsou ještě všechny možnosti výběru a alternativ otevřeny* a účast veřejnosti může být účinná. Toto znění zdůrazňuje účel účasti v počátečním stadiu, neboť „její účinnost je větší, lze-li ji plně zohlednit při realizaci záměru“³³. K tomu by bylo možno doplnit, že toto přání zajistit účast veřejnosti před přijetím konečných rozhodnutí je v odvětví ochrany vod výslovně zmíněno v bodě 46 odůvodnění RSV.

51. V této souvislosti se zdá být jasné, že připuštění takového rozlišování, jaké navrhuje předkládající soud, by bylo s těmito cíli v rozporu. Zprv by rozlišování podle data dokumentace pravděpodobně vedlo k povolení některých projektů, aniž by byla dotčená veřejnost předem informována o jejich potenciálních dopadech na životní prostředí. Zadruhé by rozlišování na základě složitosti dokumentace mohlo vést k tomu, že by vnitrostátní orgány k újmě dotčené veřejnosti a případně ochraně životního prostředí přistupovaly selektivně – a možná i subjektivně.

30 – Rozsudek ze dne 1. června 2017, Folk (C-529/15, EU:C:2017:419, bod 38).

31 – Rozsudek ze dne 1. června 2017, Folk (C-529/15, EU:C:2017:419, bod 39). Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

32 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2013, Gemeinde Altrip a další (C-72/12, EU:C:2013:712, bod 28).

33 – Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve spojených věcech Comune di Corridonia a další (C-196/16 a C-197/16, EU:C:2017:249, bod 26).

52. Ve světle výše uvedených úvah mám tedy za to, že čl. 4 odst. 1 písm. a) body i) až iii) rámcové směrnice o vodě musí být vykládán v tom smyslu, že nejen zahrnuje hmotněprávní kritéria pro přezkum, ale rovněž vyžaduje, aby posouzení týkající se zákazu zhoršování útvarů povrchových vod předcházelo přijetí rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace, a to bez ohledu na dobu přijetí nebo složitost dokumentace, která je pro takovou kontrolu relevantní.

C. Ke třetí otázce

53. Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda pojem „zhoršení stavu útvaru podzemních vod“, který je uveden v čl. 4 odst. 1 písm. b) bodě i) RSV, musí být vykládán v tom smyslu, že ke zhoršení chemického stavu útvaru podzemních vod dojde, jakmile je v souvislosti s projektem překročena alespoň jedna norma environmentální kvality pro daný ukazatel, a bez ohledu na tuto okolnost v případě, že je pro znečišťující látku již překročena relevantní prahová hodnota, představuje zhoršení každé další (měřitelné) zvýšení koncentrace.

54. V rozsudku Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433) Soudní dvůr na základě doslovného a kontextuálního výkladu čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu i) RSV a s ohledem na cíle této směrnice rozhodl, že pojem „zhoršení stavu“ útvaru povrchové vody, který je uveden v tomto ustanovení, musí být vykládán v tom smyslu, že „o zhoršení se jedná tehdy, jakmile se stav alespoň jedné z kvalitativních složek ve smyslu přílohy V této směrnice zhorší o jednu třídu, i když toto zhoršení nevede k celkově horšímu zařazení útvaru povrchové vody“³⁴. Soudní dvůr dále podotkl, že „[p]okud se však dotýčná kvalitativní složka ve smyslu této přílohy již nachází v nejnižší třídě, jakékoli zhoršení této složky představuje ‚zhoršení stavu‘ útvaru povrchové vody ve smyslu tohoto čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu i)“³⁵.

55. Je pravda, že na rozdíl od útvarů povrchových vod – pro něž RSV stanoví stupnici pěti tříd ekologického stavu – rozlišuje tato směrnice ve vztahu k ekologickému a chemickému stavu podzemních vod pouze mezi dobrým a špatným stavem. Mám však za to, že výklad pojmu „zhoršení stavu“ vodních útvarů ve smyslu rámcové směrnice o vodě by měl být do značné míry podobný, bez ohledu na to, zda se jedná o povrchové či podzemní vody.

56. Kromě environmentálních cílů RSV, které jsou podle čl. 4 odst. 1 zřetelně podobné jak u povrchové vody, tak u vody podzemní, lze totiž základ doslovného výkladu a argumentu vycházejícího ze systematického kontextu, který Soudní dvůr použil na podporu svého výkladu čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu i) RSV, analogicky použít i na čl. 4 odst. 1 písm. b) bod i)³⁶.

57. Zprvce, stejně jako čl. 4 odst. 1 písm. a) bod i) RSV, i znění čl. 4 odst. 1 písm. b) bodu i) RSV podporuje výklad, který je nezávislý na specifikacích uvedených v příloze V, neboť obě tato ustanovení výslovně uvádějí, že je potřeba zamezit zhoršení stavu *všech* vodních útvarů – ať již útvarů povrchových vod nebo vod podzemních. Překvapivě pouze čl. 4 odst. 1 písm. a) body ii) a iii) a písm. b) bod ii) RSV odkazují na přílohu V, avšak tato ustanovení se týkají povinnosti *zlepšit* stav vodních útvarů. Povinnost zamezit zhoršení a povinnost zlepšení jsou však dva odlišné cíle³⁷. Kromě toho podle definice uvedené v čl. 2 odst. 19 RSV – podobné definici uvedené v čl. 2 odst. 17 téže směrnice pro stav povrchových vod – se stavem podzemních vod rozumí obecné vyjádření stavu útvaru podzemní vody určené buď ekologickým, nebo chemickým stavem, podle toho, který je horší.

34 – Rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 70).

35 – Rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 70).

36 – V tomto smyslu viz Waller, H., „Case C-461/13, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V.: Could This Case Change the Current of EU Environmental Law or Will It Just Wash Over?“, *European Law Reporter*, 2016, č. 2, s. 53 až 66, zejm. s. 60.

37 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 39).

58. Proto stejně jako v případě čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu i) RSV, i znění čl. 4 odst. 1 písm. b) bodu i) RSV obecně ukládá povinnost zamezit zhoršení stavu podzemních vod, aniž by toto ustanovení odkazovalo na klasifikaci vyplývající z přílohy V.

59. Zadruhé je pravda, že zatímco posouzení stavu povrchových vod je založeno na analýze ekologického stavu, který zahrnuje pět tříd, posouzení stavu podzemních vod je založeno na analýze ekologického stavu a chemického stavu s odkazem na tabulky 2.1.2 a 2.3.2 přílohy V³⁸.

60. Jak jsem však právě uvedl, ani čl. 4 odst. 1 písm. a) bod i) RSV, ani čl. 4 odst. 1 písm. b) bod i) RSV neodkazují na přílohu V. Za těchto okolností, stejně jako v případě pojmu „zhoršení stavu“ útvaru povrchové vody, musí být pojem „zhoršení stavu“ útvaru podzemní vody rovněž považován za pojem obecného rozsahu. Třídy a podmínky stanovené v tomto ohledu v uvedených tabulkách jsou tedy – použijeme-li slova Soudního dvora ve věci Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland – „pouze nástrojem, který omezuje prostor pro uvážení, jež mají členské státy při určení kvalitativních složek, které odráží skutečný stav daného vodního útvaru“³⁹.

61. Zatřetí je potřeba rovněž zohlednit čl. 4 odst. 5 písm. c) RSV, který výslovně zakotvuje zákaz veškerého dalšího zhoršování, pokud jde o zvláštní vodní útvary, ve vztahu k nimž členské státy případně usilují o dosažení méně přísných environmentálních cílů⁴⁰.

62. Za těchto okolností, jak Soudní dvůr rozhodl ve vztahu k „vodním útvarům“ obecně, musí být pojem „zhoršení“ vykládán s odkazem na kvalitativní složku nebo látku, neboť „povinnost zamezit zhoršení stavu vodního útvaru si zachovává úplný užitečný účinek, jelikož zahrnuje jakoukoli změnu, která může ohrozit uskutečnění hlavního cíle [RSV]“⁴¹. Tento výklad by měl převážet tím spíše v případě útvaru podzemních vod, který zná pouze „dobrý“ nebo „špatný“ stav, zatímco u povrchových vod se rozlišuje pět tříd stavu.

63. Soudní dvůr již navíc podobně obecným způsobem rozhodl, že „[p]okud jde o kritéria umožňující dospět k závěru o zhoršení stavu vodního útvaru, je třeba připomenout, že ze systematiky článku 4 [RSV] a zejména z jeho odstavců 6 a 7 vyplývá, že zhoršení stavu vodního útvaru – byť přechodná – jsou povolena pouze za přísných podmínek. Z toho plyne, že prahová hodnota, při jejímž překročení je konstatováno porušení povinnosti zamezit zhoršení stavu vodního útvaru, musí být nízká“⁴².

64. V této souvislosti je třeba uvést, že podle čl. 2 odst. 25 RSV se „dobrým chemickým stavem podzemních vod“ rozumí chemický stav útvaru podzemní vody, který splňuje *všechny podmínky stanovené v tabulce 2.3.2 přílohy V*. To znamená, že chemické složení útvaru podzemních vod je takové, že koncentrace znečišťujících látek nevykazují žádné projevy zasolení nebo jiných vniků, nepřesahují normy kvality a prahové hodnoty zakotvené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu⁴³ a nejsou takové, aby způsobily nedosažení environmentálních cílů podle článku 4 pro související povrchové vody, významné snížení ekologické nebo chemické kvality těchto vodních útvarů ani významné poškození suchozemských ekosystémů, které přímo závisejí na útvaru podzemní vody.

38 – Viz čl. 2 odst. 25 a 28 rámcové směrnice o vodě.

39 – Rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 61).

40 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 64).

41 – Rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 66).

42 – Rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 67).

43 – Úř. věst. 2006, L 372, s. 19.

65. V souladu s článkem 17 RSV proto čl. 3 odst. 1 směrnice 2006/118 stanoví kritéria pro hodnocení chemického stavu podzemních vod. Podle tohoto ustanovení používají členské státy normy jakosti podzemní vody uvedené v příloze I a prahové hodnoty, které mají členské státy stanovit postupem podle části A přílohy II pro znečišťující látky, skupiny znečišťujících látek a ukazatele znečištění přispívající na jejich území k označení útvarů nebo skupin útvarů podzemních vod za rizikové, s přihlédnutím alespoň k seznamu obsaženému v části B přílohy II.

66. Za těchto okolností mám za to, že pojem „zhoršení stavu“ útvaru podzemní vody ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) bodu i) rámcové směrnice o vodě musí být vykládán v tom smyslu, že ke zhoršení chemického stavu útvaru podzemní vody dojde, pokud je v důsledku projektu překročena norma environmentální kvality ve smyslu přílohy I směrnice 2006/118 nebo prahová hodnota členského státu ve smyslu přílohy II téže směrnice pro nejméně jednu znečišťující látku, nebo pokud nejsou splněny ostatní podmínky uvedené v tabulce 2.3.2 přílohy V RSV. Pokud je však útvar podzemní vody již v nejnižší třídě ve smyslu přílohy V RSV, pak by jakékoli následné zvýšení koncentrace znečišťující látky překračující normu environmentální kvality nebo prahovou hodnotu stanovenou členským státem nutně představovalo zhoršení. V tomto případě představuje zhoršení i zvýšení koncentrace jiné znečišťující látky, pokud překračuje normu environmentální kvality nebo prahovou hodnotu stanovenou členským státem.

67. Pokud by totiž nepříznivá změna jednoho z ukazatelů stavu útvaru podzemní vody klasifikovaného jako poškozený nemohla být kvalifikována jako zhoršení, znamenalo by to přijetí dalšího zhoršení stavu podzemních vod a vyloučilo by to rovněž vody nejnižší třídy z působnosti povinnosti zamezit zhoršení jejich stavu. Vzhledem k tomu, že klasifikace útvaru podzemní vody závisí na nejhorší hodnotě použitých ukazatelů, všechny ostatní hodnoty by bylo možno bez právního účinku snížit. To by následně vedlo ke schválení projektů, které jsou v rozporu s povinností uvedenou v RSV, tj. povinností zamezit zhoršení a zlepšit stav vod, čímž by byla RSV zbavena svého užitečného účinku⁴⁴.

D. Ke čtvrté otázce

68. Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda článek 4 RSV musí být vykládán v tom smyslu, že se všichni příslušníci veřejnosti dotčené daným projektem, kteří tvrdí, že jsou schválením tohoto projektu dotčeni ve svých právech, mohou soudní cestou dovolávat porušení vodoprávního zákazu zhoršení, resp. povinnosti zlepšení. Předkládající soud se podpůrně táže, zda toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že v každém případě ti žalobci, kteří mají v blízkosti plánované trasy silnice domovní studny pro individuální zásobování vodou, jsou oprávněni uplatnit porušení vodoprávního zákazu zhoršení, resp. povinnosti zlepšení soudní cestou.

69. Nelze popřít, že článek 4 RSV přispívá k naplnění hlavního cíle, který sledují opatření přijímaná na základě této směrnice a jenž – jak vyplývá z článku 1 této směrnice ve spojení s body 11, 19 a 27 odůvodnění uvedené směrnice – spočívá v zajištění ochrany životního prostředí, a zejména v udržení a zlepšení vodního prostředí v Unii⁴⁵.

70. Za těchto okolností již Soudní dvůr rozhodl, že „[s]e závazným účinkem, který článek 288 SFEU přiznává směrnici, by přitom bylo neslučitelné, pokud by byla v zásadě vyloučena možnost dotčených osob namítat povinnosti, které uvedená směrnice ukládá. Užitečný účinek [RSV], jakož i její účel, jímž je ochrana životního prostředí [...], vyžadují, aby se jí jednotlivci nebo případně řádně ustavená organizace na ochranu životního prostředí mohli dovolávat u soudu a vnitrostátní soudy mohly zohlednit tuto směrnici jako část unijního práva zejména za účelem přezkoumání, zda vnitrostátní

44 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. července 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, bod 63).

45 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 33).

orgán, který vydal povolení projektu, jenž může mít vliv na stav vod, dodržel povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 4 uvedené směrnice, zejména povinnost zamezit zhoršení stavu vodního útvaru, a nepřekročil tak meze prostoru pro uvážení ponechaného příslušným vnitrostátním orgánům tímto ustanovením“⁴⁶.

71. Tato úvaha platí zejména pro směrnici, jejímž cílem je ochrana veřejného zdraví⁴⁷. Rámcová směrnice o vodě tento cíl sdílí, neboť dobrá kvalita vod je pro obecné zásobování veřejnosti vodou klíčová⁴⁸.

72. V této souvislosti je potřeba rovněž připomenout, že „členské státy musí při vymezování procesních podmínek prostředků soudní nápravy určených k ochraně práv přiznaných [RSV] zajistit dodržování práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces zakotveného v článku 47 Listiny, které je potvrzením zásady účinné soudní ochrany“⁴⁹.

73. Z tohoto důvodu jsem ve své analýze první předběžné otázky položené předkládajícím soudem usiloval o prokázání toho, že členské státy sice mají značný prostor pro uvážení při určování toho, co představuje „dostatečný zájem“ nebo „porušování práva“, ovšem ustanovení článku 11 směrnice EIA týkající se žalobního práva osob z řad veřejnosti dotčené rozhodnutími, akty nebo nečinnostmi, které spadají do rozsahu působnosti této směrnice, nelze vykládat restriktivně⁵⁰. Ze znění čl. 11 odst. 3 směrnice EIA, jakož i z čl. 9 odst. 2 druhého pododstavce Aarhuské úmluvy vyplývá, že uvedený prostor pro uvážení členských států je omezen dosažením cíle, kterým je poskytnout dotčené veřejnosti široký přístup k právní ochraně⁵¹.

74. V kontextu Soudní dvůr nedávno rozhodl, že „přínejmenším fyzické nebo právnické osoby, které jsou porušením ustanovení směrnice *bezprostředně dotčeny*, musí mít možnost od příslušných orgánů požadovat, případně i soudní cestou, dodržování takových povinností [jako jsou ty, které jsou zakotveny v článku 4 RSV]“⁵². Nicméně, vzhledem k tomu, že tato povinnost být „bezprostředně dotčen“ představuje omezení přístupu k právní ochraně, musí být vykládána restriktivně. Lze rovněž doplnit, že Soudní dvůr nestanovil jako podmínku podání takové žaloby, že musí dojít ke konkrétnímu, neodvratitelnému ohrožení zdraví⁵³.

75. Za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, jsem tedy toho názoru, že žalobci, kteří mají domovní studny pro své vlastní soukromé zásobování pitnou vodou v blízkosti plánované trasy silnice, jsou zjevně bezprostředně dotčeni nebezpečím zhoršení kvality vody dotčených vodních zdrojů a jako takoví se mohou dovolávat článku 4 RSV. Na druhou stranu, pokud je pravděpodobné, že dotčený projekt bude mít dopad na vodu spotřebovávanou osobami, které využívají veřejnou vodovodní síť, nebo pokud jsou tyto osoby tímto projektem konkrétně dotčeny nějakým jiným způsobem, jsou dle mého názoru patrně rovněž dostatečně dotčeny, aby byly na základě článku 4 RSV oprávněny podat žalobu pro porušení zákazu zhoršování stavu vody.

46 – Rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 34 a citovaná judikatura).

47 – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. července 2008, Janecek (C-237/07, EU:C:2008:447, bod 37); ze dne 26. května 2011, Stichting Natuur en Milieu a další (C-165/09 až C-167/09, EU:C:2011:348, bod 94), a ze dne 19. listopadu 2014, ClientEarth (C-404/13, EU:C:2014:2382, bod 55).

48 – Viz bod 24 odůvodnění RSV, podle kterého „[d]obrá jakost vody přispěje k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou“. Viz též čl. 1 písm. d) RSV, podle kterého tato směrnice zajistí cílené snižování znečišťování podzemních vod a zabráni jejich dalšímu znečišťování, které je definováno v čl. 2 odst. 33 RSV jako „přímé nebo nepřímé zavádění, jako důsledek lidské činnosti, látek nebo tepla do ovzduší, vody nebo půdy, které může být škodlivé pro lidské zdraví [...]“.

49 – Rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, bod 87).

50 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. dubna 2015, Gruber (C-570/13, EU:C:2015:231, body 38 a 40).

51 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. dubna 2015, Gruber (C-570/13, EU:C:2015:231, bod 39).

52 – Rozsudek ze dne 3. října 2019, Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland a další (C-197/18, EU:C:2019:824, bod 32). Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

53 – V tomto smyslu viz stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland a další (C-197/18, EU:C:2019:274, bod 54).

76. Ve světle výše uvedených úvah jsem tedy dospěl k závěru, že článek 4 RSV musí být vykládán v tom smyslu, že osoby, které mají domovní studny pro své vlastní soukromé zásobování pitnou vodou nebo využívají veřejnou vodovodní síť, která bude tímto projektem patrně dotčena, nebo jsou jinak konkrétně tímto projektem dotčeny, jsou bezprostředně dotčeny nebezpečím zhoršení daných vodních útvarů, a mohou tak na základě článku 4 RSV podat žalobu z důvodu porušení zákazu zhoršování stavu vody.

VI. Závěry

77. Navrhuji tedy Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo) odpověděl následovně:

- „1) Článek 11 odst. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí nebrání ustanovení vnitrostátního práva, podle něhož je žalobce, který není státem uznaným spolkem na ochranu životního prostředí, oprávněn požadovat zrušení rozhodnutí, aktu nebo ukončení nečinnosti, které spadají do rozsahu působnosti této směrnice, z důvodu procesní vady jen tehdy, pokud prokáže, že přímo jemu samotnému byla odňata alespoň jedna z procesních záruk stanovených touto směrnicí, zejména záruk stanovených v článku 6. Naproti tomu čl. 11 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/92 brání ustanovení vnitrostátního práva, které podmiňuje právo jednotlivce domáhat se zrušení rozhodnutí, aktu nebo ukončení nečinnosti spadajících do rozsahu působnosti této směrnice tím, že mu bylo odňato právo účasti na rozhodovacím procesu z toho důvodu, že procesní záruky stanovené v této směrnici nejsou považovány za hmotněprávní subjektivní práva.
- 2) Článek 4 odst. 1 písm. a) body i) až iii) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky, musí být vykládán v tom smyslu, že nejen zahrnuje hmotněprávní kritéria pro přezkum, ale rovněž vyžaduje, aby posouzení týkající se zákazu zhoršování stavu útvarů povrchových vod předcházelo přijetí rozhodnutí o schválení plánovací dokumentace, a to bez ohledu na dobu přijetí nebo složitost dokumentace, která je pro takovou kontrolu relevantní.
- 3) Pojem ‚zhoršení stavu‘ útvaru podzemní vody ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) bodu i) směrnice 2000/60 musí být vykládán v tom smyslu, že ke zhoršení chemického stavu útvaru podzemních vod dojde, pokud je v důsledku projektu překročena norma environmentální kvality ve smyslu přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu nebo prahová hodnota členského státu ve smyslu přílohy II téže směrnice pro nejméně jednu znečišťující látku nebo pokud nejsou splněny ostatní podmínky uvedené v tabulce 2.3.2 přílohy V směrnice 2000/60. Je-li však útvar podzemních vod již v nejnižší třídě ve smyslu přílohy V směrnice 2000/60, pak zhoršení představuje jakékoli následné zvýšení koncentrace znečišťující látky, které překračuje normu environmentální kvality nebo prahovou hodnotu stanovenou členským státem. V tomto případě představuje zhoršení i zvýšení koncentrace jiné znečišťující látky, pokud překračuje normu environmentální kvality nebo prahovou hodnotu stanovenou členským státem.
- 4) Článek 4 směrnice 2000/60 musí být vykládán v tom smyslu, že osoby, které mají domovní studny pro své vlastní soukromé zásobování pitnou vodou nebo využívají veřejnou vodovodní síť, která bude tímto projektem patrně dotčena, nebo jsou jinak konkrétně tímto projektem dotčeny, jsou bezprostředně dotčeny nebezpečím zhoršení daných vodních útvarů, a mohou tak na základě článku 4 směrnice 2000/60 podat žalobu z důvodu porušení zákazu zhoršování stavu vody.“